

Thesavr̄s|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiæ

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. XXV. De Actu v. infra Eventus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

Sigism. Seacc. de appellat, qua*lib. 18. li-*
mn. 7. n. 23. Dyn. conf. 24. Quaestio talis
est. Card. Tusch. practic. conclus. tom.
1. lit. A. concl. 119. Pute. decis. 316. alias
307. lib. 2. in corredit. Actor enim &
reus sunt correlativa, Mari. Antonia.
var. resolut. lib. 3. resol. 9. n. 3. & à pari
procedunt, l. ult. C. de fructib. & litium
expens. c. 2. de mutuus petit. Gabr. com-
mun. tom. 3. tit. de clausulis, concl. 1. à
num. 66. Valasc. conf. 25.

Amplia in casu converso, quia
 quod conceditur actori, censetur et
 iam concessum reo, ideo si actor ob-
 tinuit reum citari, ut personaliter
 compareat, debet pariter actor com-
 parere personaliter, & è contra, quia
 sunt correlativi, gloss. verb. voluerit, in
 Clem. sape de verb. signif. Gemin. in cap.
 1. de dolos. & contum. lib. 6. Card. Tusch.
 d. concl. 119. num. 2. Unde provenit,
 quod si actor imperaverit causam
 conventionis summarie tractari, pa-
 riter erit summaria causa reconven-
 tionis rei, gloss. d. verb. voluerit. Card.
 Tusch. d. concl. 119. num. 3. ubi num. 4
 subdit propterea quod si actor impe-
 travit ius iniquum, debet pati pa-
 riter retorsionem ejusdem juris in-
 qui in se ipso. Unde etiam fit, ut si a-
 ctor examinavit testes ad colorandam
 possessionem, super petitorio suspen-
 so, debeat reo pariter licere testes in
 petitorio ad discolorandam posses-
 sionem non obstante suspensione prae-
 dicta examinare, Oldrad. conf. 311. n. 21
 quem refert Card. Tusch. tom. 3. lit. E.
 concl. 306. n. 1.

Unde si actor dolo rei, & reus dolo
 accusatoris impediantur, ne vocati in
 ius veniant, neuter poterit accusari l.
 fin. §. sed eti stipulator ff. ne quis eum,
 qui. (Ita quidem ap. Farinac. & Barbo-
 sam legitur: Sed perperam. Est enim l.
 ult. §. si & stipulator dolo promissor. 3.
 de eo per quem factum erit, quo minus
 quis in iudicio fstat) Farinac. fragment.
 crimin. p. 1. lit. D. num. 17.

(Nota quod hæc Judiciorum æqua-
 litas maximè sit servanda in medio
 litis, ut veritas indagetur, in ipso nem-
 pe termino probatorio, alias enim
 frequenter fallit. nam ab initio ad
 fundandos processus semper magis
 favet actori arg. l. 8. Qui satis d. cog.
 Gail. 1. obser. 22. n. 4. & 1. obs. 31. n. 12.
 adde Bart. add. l. 8. in princ. & Jas. n. 2.
 textus in leg. 66. de jud. gloss. in cap. cum

ad scđem, in verb. cum pertinentiis de
 ressib. spol. Bald. in l. n. 17. vers. hoc pro-
 missio. cap. de iis qui accus. Castr. in l. inter-
 ter stipulantem. §. si Sycham. n. 5. de
 verb. oblig. in fine autem favorabiliori-
 res rei partes sunt l. favorabiliores R. I.
 & ib. Dec. idem conf. 109. n. 1. per tex-
 tam in §. Commodum. Inst. de interdict.
 & c. literis. & ibid. Panorm. n. 1. de prob.
 Gail. d. obs. 22. n. 11.)

CAP. XXV.

De Actu v. infra
Eventus.

Axioma I.

Actum humanorum duo potissimum sunt
 principia connexa voluntas & potestas, l.
 multum inter se. C. si quis alterius vel fibi Klock.
 de contrib. c. 12. n. 55. Quibus recte tertium
 potest adjungi, honesta scilicet & iusta causa
 ac forma. arg. cap. cum super 23. de offic. &
 pot. jud. deleg. Donell. 6. Comm. 26. pr. Rein-
 king. lib. 3. Jur. pub. class. 1. cap. 2. n. 21. Me-
 noch. conf. 75. n. 34. & conf. 103. 51. quod
 eleganter in omni voluntate demonstrat Pet.
 Greg. 42. Imag. 7. num. 1. Late & exquisite
 D. D. Bitsch. de jurejur. in lit. pref. lib. 16.

II.

Actum contrarium faciens primo ab illo
 recedere presumitur, cap. sollicitudinem 54.
 de Appell. Menoch. & presumpt. 38. n. 10. & ex
 eo Gilhaus. de presumt. cap. 6. part. 7. §. 1416
 num. 2.

III.

Omnibus Actibus & dispositionibus inest
 clausula rebus sic stantibus, l. cum quis 38. de
 solut. Mant. de Tac. & ambig. convent. libr. 2.
 tit. 4. n. 91. & seqq. vid. Carpz. 6. conf. 62. n.
 27. & p. 2. Constat. 31. def. 23. per tot. ubi ratio-
 nem, ampliationes & limitationes hujus re-
 gulae eleganter exponit. Verum cum hac re-
 gula magis ad clausulas pertineat hic substo-
 v. supra in loc. de accidenti. axiom. 4.

IV.

Actus imperfectus regulariter non tollit
 perfectum. l. 20. de testam.

Excepit in materia testamentaria. Sic 1. si in
 testamento posteriori coram 5. testibus fa-
 cto heredes instituti, qui ab intellecto ventu-
 ri essent, in priori non erant instituti, cum
 enim primum testamentum rumpitur. leg. 2.
 de ius. resp. & in leg. 22. §. 2. C. de test.
 2. Sic testamentum posteriori coram tribus
 testibus factum sit & testator decem adhuc
 annos vixit, l. 27. C. de testam. cum enim
 ob favorem presumte enixa voluntatis a-
 ctus posterior imperfectus tollit priorem
 perfectum.

V. Actus

V.

Actus facti potentior est quam actus verbis:
I. nostram pen. ibi: siquidem testator. C. de c-
fam. junc. §. penult. I. quib. mod. test. infirm.
e. 2. de pen. m. 6.

Hinc in donatione non requiri expressam
acceptationem donatarii, sed sufficere taciturni-
tatem praesentis, Covar. tom. 1. de test. 3. p.
rub. n. 19, statuit.

VI.

Actus viriatur quotiens in eum casum inci-
dit, a quo incipere non potuit. Fundatur haec
reg. in §. ex contrario. 14. Inflit. de Legat. 1. 98.
in fin. de V. O. I. 71. de fidejuss.

Exempla in jure pasum occurunt in §. 2. I.
de Inut. fip. I. 3. §. ult. de his que pro non script.
l. n. de servit.

Non tamen haec regula omni caret dubio:
& sane è diametro contrarium axioma pro-
ponit JCrus in l. 85. §. 1. de R. I. & Pontifex
in c. factum 73. de R. I. in 6. Quod nec sius
desstitutus in jure exemplis, in fip. viæ id
docet l. 2. §. ex his 2. Verb. Obl. de in servitute
acquisita, l. 8. §. 1. de servit, in legato nominis
l. 5. ad Leg. Falcid.

Declarari potest haec difficultas cum Bach.
in Comment. ad l. 20. de stat. hom. quod regula
propria fallat. (1.) In illis actibus que
semel obtinuerunt suam perfectionem l. 8.
de his qui sibi vel al. jur. Ita cœxit nos re-
movet aliquem à magistratu, l. 1. §. 5. vers. sed
melius. de postulando, vid. Amayam ad leg. 46.
C. de decur. n. 6. Reward. ad l. 85. §. 1. de R. I.
& servitus, licet per partes acquiri non possit,
per partes tamen retinetur, d. l. 8. §. 1. de ser-
vit. Ea enim que ab initio rite constituta sunt,
non ita facilè dissolvuntur. Ostermann. in rat.
ad diff. §. 2.

2. Limitatur, quod regula procedat tan-
tum in illis supervenientibus, que actum in
suis substantialibus & essentialibus afficiunt,
non que circa accidentia versantur. Sic enim
furor statim non dicitur mutare aut dignita-
tem, quia morbus est accidentis & plerumque
non perpetuum. add. Gif. ad leg. 140. §. 2. de
V. O. & Ostermann. ad d. §. 2.

Ubi simul limitationis loco adjungit:
quod nimur regula supra dicta sit accipi-
enda de vita, que non temporaria sunt, sed
universam temporis seriem complectuntur
& indefinita sunt, l. 3. §. 1. usfruct. quemad.
caeat. Nam si vitium sit temporarium tan-
tum veluti si præteritum talitum afficit, &
futura non inhibet. leg. 22. §. 5. Mand. l. 27. §. 3.
de pat.

A quibus non multum abhorret distinctio
Harpeliti ad §. 2. I. quib. non est permis-
sum fac. testam. qui distinguunt inter vitia Ju-
ris seu à Juris dispositione venientia & inter
vitia facti non meri, velut Cap. deminuto,
captivitas &c. & denique facti meri. Hæc
enim actum perfectum non afficiunt. vid. d.
§. 2. & seq.

VII.

Actus tendens ad perimendum jus ali-
quod non debet ejus contrarium operari,
l. cum tale 72. §. fin. ff. de cond. & demonst.
Nec solet eadem dispositio contrarios pro-
ducere effectus, l. qui hominem 34. §. fin. ff.
de solut. & in l. cum is. 32. §. 1. de condit. in-
deb. Ferr. in for. resp. rei convent. vers. salutis
aliis. n. 9. v. infra §. 37.

VIII.

Actus civiles alii non profunt regulatiter,
ut exemplum est in litis contestatione, secus
in naturalibus, l. 2. Cod. de acquirenda poss.
ubiq. gl. & in l. 5. ff. de usucap.

IX.

Actus Reciproci communibus Regulis non
includuntur, l. 7. §. 2. de don. int. vir. & uxor.
l. 11. C. de transact.

X.

Actus simulatus nullius est momenti. l.
contractus. 54. de oblig. & action. l. 10. de R.
l. 1. simulatio. de R. nupt. v. infra loc. de
simulatione.

XI.

Momentaneus actus non consideratur l. 30.
d. R. N. l. 48. de R. I.

XII.

Actus unius in alterius præjudicium nihil
operatur. l. non debet. 74. de R. I.

Amplia etiam actus ille maximè sit fa-
vorabilis, princ. Inflitut. quib. man. non li-
cet.

XIII.

Actus si non valet eo modo quo fit, nec
valet eo modo quo potest. l. 1. de Jure Cod.

Hoc procedit quotiens actus peccat in for-
ma. l. cum bi. §. si prator 17. de transact.
secus si in materia, cum enim valet omni
meliori modo quo potest l. si unus 27. §. si
acceptatio 9. de pat. Bart. in l. 1. inf. pr. de
Vulg. & Pub. subdit.

XIV.

Actus necessarius nullum habet ineritum,
l. rem legatam §. ff. de Adim. leg. l. unum ex
familia 67. §. 1. de leg. 2. l. 29. pr. ff. de dona-
tion. leg. 82. ff. de Reg. Jur. Et ideo præmissa
non meretur, l. ita tamen 27. §. qui suspe-
ctam. 2. ff. ad SC. Treb.

XV.

Actus ad quem quis ex contractu, laudo,
sententiaque obligatus est, si sua natura ef-
fectus successivos habet, uno momento non
impletus, sed temporis cotinuationem & per-
severantiam requirit, text. est in l. 3. de us-
fruct. Bart. Bald. Alex. & recentior. in l. in-
ter Castelland 44. ff. de recept. Arb. Angel.
Imol. & Raphael Cuman. in l. si fidejussor 49.
de leg. 1. Idem voluit Ang. in l. pen. §. fin. ff. de
acquirend. poss. Nisi enim factum duret, &
continuetur, fecisse quis non dicitur: Et
ideo prius late sententia executio iterum
per

peti potest. Quod clarissime in possessorio retinenda appetit, si enim vietus victorem momentum non turbando satisfaceret sententiæ, certè parum ei foret consultum *vid.* Bart. *conf. 232. vers. forte vero. num. 12. lib. 3.* & eleganter hæc tractans *Job. Baptif. Asinus in sua prædicta. Jud. tit. de sent. execut. cap. 2. ampliat. 5.* Generaliter enim verum est, quod quæ in actu juris successive non durant, acta non esse videantur. *l. si pro parte 10. §. 6. ibi: versum autem sic accipimus, ut duret versum. de in rem versi. Unde & Saly-* *cet. in l. 5. C. qui pot. in pig. concludit, quod debitor qui pecuniam consignatam & depositam recepit, beneficium, quod per depositionem acquisivit, amittat. Idem refert & probat Boer. *de c. 23. n. 32.* & copiose *Frid. de process. extrah. lib. 2. c. 16. n. 4. & 5.* & *lib. 1. c. 36. n. 17. Spec. de arbitris & arbitrat. S. fin. vers. sed pone arbiter debet. vers. Quod non videatur restituere, nisi duret restitu-* *tum.**

XVI.

Actus validus tollitur per inutilem & invadidum, exemplum est in *l. planè 34. de leg. 1. l. 20. de admendis legat.*

Hæc regula proponitur & septem limitationibus declaratur a *Jasone in d. l. plane. num. 1. & seqq. adde Gotobred. ad d. l. 20. in not. lit. S.*

XVII.

Actus agentium non potest esse in suspense. Hoc tamen non omni caret dubio, sed variè inter se pugnant *l. ususfruct. 26. de Stip. Serv. l. si servus 21. eod. l. 3. de serv. l. ult. Comm. præd.* Sed hæc distinctio rem non absolvit.

Dd. communiter inter actus inter vivos & ultimas voluntates distinguit, ita ut isti possint esse in suspense, hi non item per *d. l. ult. Comm. præd.* Sed hæc distinctio rem non absolvit.

Plenioris E. explicationis gratia, primo distinguendum inter actus inter vivos & mortis causa.

Isti vel sunt extrajudiciales ut contractus, vel judiciales. Quod contractus attinet subdistinguo, an queratur de validitate contractus, an de acquisitione ex contractu? Quod ad priorem questionem nec actus inter vivos possunt esse in pendent, *d. l. 21. & 26. de Stip. serv.* Posteriori possunt *l. ult. Comm. præd.* Quod judiciales actus attinet, certum est in pendent esse non posse, nec judicium de futura obligatione *l. 35. de jud.* Quamvis ipsa executio ex rationabili causa recte suspendi queat. *l. 40. ad L. Aquil.*

Fallunt tamen dicta quotiens simul debitum præsens & futurum in petitionem deducitur, velut si annum vel menstruum peratur, *l. 1. C. de fideicom.* ne scilicet actor singulis annis cogatur super jure suo protegari, finis simul & præsenter torum petere potest. *l. 1. §. 2. de usur.* Denique restringen-

da ea regula, ut procedat tantum quoad judicii instantiam, fallat quoad sententiam, nam etiam si sub conditione sententia dici non debat, si tamen dicatur, non facit judicium ipso iure nullum. *l. 1. §. 5. Quando appelland.* In articulo mortis causa distinguendum, an dies cestivitatem non: ante diei cessionem recte suspenduntur. *l. 3. de serv. leg. 4. 26. de ususfruct.* non tamen post diei cessionem. *Adde Bart. ad l. ult. Comm. præd.*

XVIII.

Actus & potentia simul in eodem subjecto esse non possunt, *§. sic itaque 14. Inst. de ab.* sed excludit potentiam. *l. si ita fuerit 41. de man. test.*

XIX.

Actui potentia proxima pro actu haberur. *l. 43. de test. milit.* quia quod parum abest nihil abesse dicitur *gloss. in d. l. pen. Bart. in l. 1. §. si si ad SC. Syl. Jas. in l. admonendi. l. lecta. n. 56. Tiraq. in tract. de retract. in tit. de contr. conven. §. 1. gl. 4. num. 1. Jas. l. lecta. 40. ff. si cert. pet. l. 1. §. que oneraff. qvar. rerum att. Sic & conatus actui proximus pro ipso facto habetur, quod præsertim in delictis procedit. *l. 1. §. 3. ad L. Corn de Sicar.* quin & in sceleribus gravioribus quandoque conatus remotior pro facto habetur. *l. 5. C. ad L. jul. Majest. fecus in leviioribus, & de hodierna converetur. Carpz. tract. crimin. p. 2. quest. 7. adde infra potentia. Conatus.**

XX.

Actus limitatus limitatum producit effectum. *l. age cum Gemianio 3. C. de transact. arg. l. in agris 16. ff. de A. R. D. Bart. in l. 1. n. 8. de pecul.*

XXI.

Actus debet regulari secundum statuta loci ubi celebratur. *l. 3. §. ult. de testibus l. si non specialib. 9. de testam. l. 1. C. emancip.* & alii textus citat. a *Carpz. conf. tit. 9. conf. 96. n. 8. & 2. conf. tit. 1. Resp. 15. n. 10.*

Unde quoties sanctio vel statutum certam requiri qualitatem, qualitas illa est probanda. *leg. 7. §. cum hoc editum 2. ubi Bart. num. 1. ff. quib. ex caus. in poss. l. unic. §. ait. Pretor. 3. Ne quid in flumin. pub. leg. 5. §. 2. Ne quis cum. l. 4. §. 12. de vi bon. rapt. add. Andreas Alciat. in leg. 1. §. ult. de V. O. Hypp. de Mars. in l. si quis. ff. de quest. n. 153. & seq. Cephal. 4. conf. 504. num. 24. quod eo magis procedit, quando dispositio statuti vel legis est odiofa. l. interpretatione 42. ff. de pan. Salyc. in auth. Minoris. C. qui dar. tut. vel curat. num. 10. vers. & quia hæc rapt. Fulgos. confil. 20. num. 18.*

XXII.

Actus per se invalidus per quinquennale tempus convalescit.

Declarari debet hæc regula, quod procedat in actibus non omnino vitiolis, sed in quibus solennitas aliqua deficit. Exemplum est

est in l. ult. C. si major, fact. alien. & Carpz.
§ cons. 70. num. 6. & 7.

XXIII.

Actus morientium majorem merentur favorem, quam actus inter vivos, c. cum dilecti. 6. extra de donat. l. in testam. 12. d. R. I. §. an. de L. Fuf. Can. toll.

XXIV.

Omnis actus ubi periculum in mora est etiam die feriata c. 21. §. verum pars altera, extra de jud. & de nocte possunt expediri: ubi enim evidens est periculum in mora neque temporis habenda est ratio.

XXV.

Ex actu etiam nullo voluntas disponentis colligitur & probatur. l. fin. de reb. cor. qui l. legatum 24. §. fin. de Adim. leg. Alex. lib. 1. cons. 45. num. 7. Decian. 1. cons. 3. num. 36. la-
tissime Cephal. 3. cons. 312. n. 13.

XXVI.

ACTUM nihil dicitur, cum quid superest ad agendum. l. cum Sylanianum 11. ubi Jaf. n. 3. C. de his qvib. ut indig. l. pen. C. ad Syl. l. Titia 134. ff. d. verb. obligat. Hippol. cons. 122. n. 15. Flamin. Parif. de resignat. benefic. lib. 8. quest. 8. n. 42. & num. 97. Anton. Monach. Lucen. decif. 25. num. 7. & Florent. decif. 19. num. 5. & Bononiens. decif. 28. num. 22. Girond. de privilegiorum, seu exemptionum explicat. n. 133. Thom. de Thomasset. in floribus legum. reg. 199. ubi ait procedere, quando illud, quod superest, essentiale est, & substantiale, secus autem si accidentale sit, & parvi momenti. Rot. decif. 725. n. 7. in fin. apud Farin. p. 2. recent. Sebaut. de Medicis de regul. juris. reg. 5. limit. 2. Aloys. Ricc. in collect. decif. pag. 7. collect. 1497. vers. prout factum.

XXVII.

ACTUM qui gerit, in dubio presumitur magis velle, ut ille valeat, quam pereat. l. quoties 80. ff. de verb. obligat. l. quoties 12. ff. de rebus dub. l. 16. in fin. pr. ff. ad Sct. Trebell. l. quoties 67. ff. de Regulis Juris. l. 3. de milit. testam. Alciat. de presumpt. reg. 3. praf. 34. Vant. de nullit. in princip. num. 24. Cardin. Mant. de conject. ultim. volunt. lib. 2. tit. 15. à num. 2. Bruno à Sole in locis communib. verb. actus 10. Menoch. de arbitror. casu 223. num. 27. & de presumpt. lib. 1. praf. 6. num. 5. Gutier. canon. lib. 1. cap. 2. num. 4. Vide Axiom. 12. num. 17. & 18.

XXVIII.

ACTUM faciens censetur se adstringere legibus loquentibus de illo, ut per Surd. consil. 347. num. 24. Nattam consil. 49. n. 22. Becc. consil. 35. num. 11.

XXIX.

ACTUM frustratorum nemo presumitur facere, l. i. in fin. ff. ad municip. l. unic. C. de thesauris. lib. 10. Surd. consil. 307. Nam actus frustratorios lex abhorret, l. hæc stipulatio i. § 1. ff. ut elegator. seu fidicominis nomine cau. Surd. decif. 260. n. 5. cum seqq. & decif. 276. num. 4. cum seqq. & consil. 345. n. 18.

XXX.

ACTUM celebrare, & ei consentire, paria sunt, l. utrum 6. & l. seq. ff. ad leg. Pompej. de parricid. Tiraq. de retractu lig. §. 1. gloss. 9. vers. præterea. & de jure primog. q. 26. vers. tertio limita. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. convent. lib. 4. tit. 2. à num. 12. Melch. Phoebos Lajit. decif. 60. num. 3. tom. 1. Alienare enim qui de Jure non potest, alienationi consentire non valet, l. 3. C. si aduersus donat. Bart. consil. 70. n. 1. lib. 1. Roland. consil. 15. num. 30. lib. 1. Tiraq. ad leges connub. gloss. 8. nu. 147. Card. Pereira. de resolut. emphyt. cap. 5. num. 40.

XXXI.

ACTUM non celebrare, vel minus ritè celebrare paria sunt. Portol. de confortib. cap. 19. num. 8. quæ enim non ritè sunt, pro non factis habentur. Hippol. in l. de unoquoque 47. num. 120. ff. de re judic. & sing. 431. Tiraq. de retractu lig. §. 1. gloss. 10. num. 33. Perez. l. 1. tit. 3. lib. 3. Ordin. pag. 517.

XXXII.

ACTUS presumitur factus in executionem præcedentis tractatus, seu mandati, quando non exprimitur alia causa. l. 3. §. verum. ff. de manumiss. l. qui in aliena 6. §. si quis putabat. ff. de acquir. hered. l. pignori 13. §. fin. ff. de usū capion. Alciat. de presumpt. reg. 2. praf. 24. Alex. consil. 25. n. 9. lib. 2. duplicatur consil. 90. Vif. in instrumento. num. 9. lib. 3. Bald. consil. 299. in princ. vers. & eodem lib. 1. Hippol. in l. statu liber 14. num. 8. ff. de question. Menoch. de presumpt. lib. 2. praf. 74. num. 3. & lib. 3. praf. 49. n. 4. Card. Tusch. practic. concl. lit. A. concl. 152. n. 1. tom. 7. lit. S. concl. 716. n. 9. Mascal.

Mascard. *de probat. concl. 619. num. 2.*
 & *concl. 1239. num. 8.* Surd. *decis. 325. num. 7.* Rot. *decis. 454. num. 3.*
 apud Farin. *p. 1. recent.* & *decis. 615. n. 2.*
p. 2. recent. Glorit. *resp. 3. num. 12.* quia
 tunc censetur factus secundum natu-
 ram actus, & nomine praecedentis,
 Cravet. *conf. 135.* *Verba decreti. num. 13.*
vol. 1. quem refert Paul. Fusc. *lit. A.*
sing. 25. in fine.

Unde si fiat contractus per verba
 de futuro, & postea in executione
 talis contractus, partes faciunt
 contractum, secundus actus, vel
 contractus debet regulari à primo, in
 cuius executionem factus est, adeò
 quod si primus est pignus, secundus
 debeat esse pignus, Alex. *conf. 156.* *Vi-*
so instrumento, per totum. lib. 6. prout il-
 lum refert Cardin. Tusch. *d. lit. A.*
concl. 130. n. 1. ubi *num. 2. cum, eodem*
Alex. declarat hoc in tantum esse ve-
 rum, quod secundus contractus fa-
 ctus in executionem primi, etiam si
 fiat ex intervallo, debeat regulari à
 primo: ut si possunt concordari, sem-
 per reduci debeant ad concordiam;
 si non possunt concordari, quatenus
 secundus discordet, dicitur per erro-
 rem, & sic errorem continet, maxi-
 me quando primus erat per verba de
 futuro.

XXXIII.

ACTUS qui sequitur, declarat
 intentionem praecedentem, *l. si h. qui*
34. vers. h. si. de adulter. §. pavonum. 15.
Institut. de rerum divis. Tiraq. in l. si un-
quam 8. verb. donatione largitus. n. 257.
C. de revocandis donation. Surd. decis.
326. n. 85. Flamin. Paris. *de resignat. be-*
nefic. lib. 7. quæst. 1. n. 72. Stephan, Gra-
 tian. *discept. forens. c. 58. n. 25. cum seqq.*
 ubi subdit, quod secundus actus reci-
 pit declarationem à primo, Rot. *de-*
cis. 365. n. 1. in fin. apud Farin. p. 2. recent.

XXXIV.

ACTUS regulariter tribuitur
 ordinanti, & non exequenti, *l. item eo-*
rum 6. §. si decuriones. ff. quod cuiusque
univers. nom. l. unum 67. §. 1. ff. de legat.
2. l. 2. §. omnia. C. de veteri Jure enucl. §.
cumque hoc 3. in proœm. Instit. cap. super
literis 20. de rescript. c. cum aliquibus 4.
cod. tit. lib. 6. Roman. conf. 366. *Q. veri-*
tur. in prime. Card. Tusch. d. lit. A. con-
clus. 144. Surd. de aliment. tit. 8. privil.
56. n. 88. & privil. 65. num. 47. & decis.

29. n. 9. Mar. Antonin var. resol. lib. 3.
resol. 19. num. 5. Actus vero quando
 principio, vel fini attribuatur, vide
 Card. Tusch. *lit. A. concl. 153.*

XXXV.

ACTUS non potest subsistere
 sine substantia, *l. cum hi 8. §. Praetor ait.*
ff. de transact. l. cum precario 12. ff. de
precar. c. tua nos. 26. de sponsalib. Franc.
Molin. de ritu nupt. lib. 1. cap. 26. n. 106.
 nec subsistere potest sine sua materia,
l. nec emptio 8. ff. de contrah. empt.

XXXVI.

ACTUS sumunt suam denominationem ab objecto. *l. verum 39. ff. de*
furtis. c. cum voluntate 54. in pr. de sent.
excom. Thom. 1. 2. quæst. 18. art. 6. in
corpore. ad fin. & quæst. 1. art. 3. Et re-
 gulantur secundum naturam sui sub-
 jecti. *l. ejus 16. §. 1. ff. de operis libert.* Et
 actus agentium sunt in paciente bene
 disposito. *l. in omnibus. 55. ff. de ait.* &
obl. l. si ego 18. ff. si certum pet. leg. 1. C. de
hæred. in fit.

XXXVII.

ACTUS agentium non operan-
 tur ultra intentionem eorum, *l. 3. 8.*
l. non omnis 19. ff. si certum pet. l. in agris
16. ff. de acquir. rerum dominio. (Jaf. in l.
si extraneus ff. de Acquir. vel Om. hered.
 multo minus contra illorum intentionem
 post Menoch. Wensem. & alios
Dalnerius de renuntiat. cap. 19. num. 13.)
 Ægyd. Bellam. *conf. 33. n. 38.* ubi sub-
 dit maximè procedere in iis, quæ
 pendent à potestate. Socin. *reg. 10.*
 Alex. *conf. 146.* *In caus. num. 10.* & *seq.*
lib. 5. Mantic. *decis. 267. n. 3.* Thom. de
 Thomasset. *in floribus legum. reg. 13.*
 Anton. Gomez *tom. 1. var. c. 7. num. 4.*
 (Modo res sit perfecta, Bald. *in l. quod*
sine. C. de test. & in l. cum allegas. C. de u-
sur. & appareat de intentione agentis:
 Nam voluntas in mente retenta
 nihil operatur *l. 50. ff. de condit.* & ibi
 Anton. *Faber in ration. decidend. l. 25. C.*
de transact. l. si repetendi. 7. C. de Cond.
ob caus. item agatur de vero non q.
contractu. l. is qui 13. §. ult. Comod. &
 sermo fiat de actione directa non utili.
l. si absens 4. C. si certum pet. nec ex
 persona agentis actus aliter veniat in-
 terpretandus. *Mod. Hisp. in rub. de l. &*
l. & omnia tamen hæc tantum pos-
sunt) intelligi de intentione principa-
li agentium, non secundaria, Card.
Tusch. d. lit. A. concl. 125. per tot. & im-

pri-

primis. n. 3. Flamin. Paris. de confident. quæst. 27. n. 129. Aloys. Ricc. in decis. Curie Archid. Neapol. decis. 75. n. 22. & decis. 75. n. 10. part. 1. Seraphin. decis. 890. n. 2. Anton. Monach. Lucens. decis. 124. n. 41. Ces. Argel. de contradic. legit. quæst. 10. n. 36. Rot. decis. 555. num. 4. apud Farinac. p. 1. recent. Vide infra sub verb. intentio. Magdalen. de numerote sum in testamento requisito. p. 3. c. 2. n. 49. Alexand. Trentacinq. conf. 19. n. 1. p. 1. Reynoso. ob. 63. num. 18. Valentuel. conf. 12. n. 74. & conf. 119. n. 86. & conf. 1. 133. n. 55. tom. 2. Rota. decis. 236. n. 1. & decis. 373. num. 2. pars. 2. in posthum. Farin. alias p. 4. recent. [sic v. c. esset ini- quisimum, ut qui ceu emtum traditumque quid perierit, prohibeatur petere, si legatum postea esse compere- rit. l. 29. de A. E. l. 12. de transact. contra regulam ne actus operetur ultra in- tentionem agentium.]

Limita, qui actus agentium opera- tur ultra intentionem eorum, ad tol- lendum dolum & absurdum; nam solutio debitoris facta secundum in- tentionem, semper est ad tollendam obligationem debitoris, & tamen si debitor solvat ei, qui non haber man- datum, vel non potest liberare, non tollitur obligatio præcedens, sed inducitur nova obligatio recipientis ad restituendum exactum, ut per Alex. conf. 37. V. 50 in princ. tib. 3. prout illum refert Card. Tusch. de concl. 125. n. 12.

XXXVIII.

ACTUS semper judicatur à principali intentione agentium, l. si quis nec causam 4. in princ. & ibi Bald. ff. si certum pet. l. qui exceptionem 40. ff. de condic. indeb. l. 1. C. ad legem Cornel. de Sicar. Tiraq. de retract. lig. §. 30. gl. ff. 1. n. 4. Covar. lib. 2. var. c. 4. n. 5. Anton. Gomez. tom. 2. var. c. 2. num. 10. [Unde etiam semper inspiciendum est, quid actum sit. l. ult. Quis ne manum. l. semper 34. de R. I. l. eun qui 41. de V. O. Mantic. de tacit. & ambig. convent. 3. 13. n. 39.] quia actus quantumcumq; favo- rabilis, contra voluntatem agentis mi- nimè sustinetur, l. si idem servus 14. ff. de legat. 2. l. sic ipse 31. §. 1. ff. ad Tre- bell. 1. verbis 7. ubi Doctores. ff. de vulg. & pupill. nam actus non à nomine, sed ab effectu judicatur. l. insulam 6. ff. de prescripti. verb. l. cum manu sata 80. §. 51. ff. de contrah. empt. l. si olei 21. C.

de locato. [& omnis actus ex fine venit dijudicandus, l. 39. de furt. leg. 14. ff. ad ad L. Cornel. de Sicar. l. 14. C. de jud.]

XXXIX.

ACTUS omnis justificatur pro- pter scientiam, & patientiam superi- orum, l. quid sit fugitivus 17. §. 12. vers. ego puto. l. quod si nolit 31. §. qui assidua. 20. ff. de adilit. edicto. c. nisi essent 21. de præbend. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 9. §. 2. num. 88. Mantica de tacit. & amb. convent. 1. 13. n. 11. & 3. 9. num. 35. Nam auctoritas superioris excusat à poena, gloss. in c. dixit. 24. quæst. 5. Farin. in praxi crimin. q. 52. n. 83. Mari. Anto- nin. var. resolut. lib. 3. resol. 19. num. 4. & facit licitum, quod alias est illicitum. l. non videtur 167. §. qui jussu 1. ff. de Regul. Juris. cap. quod quis. 24. de Reg. Iur. lib. 6. Doctores in l. justè possidet u. ff. de acq. poss. Farin. in de praxi crimin. quæst. 97. n. 1. cum seq. quam refert Ma- ri. Anton. citato loco.

XL.

ACTUS non dicitur perfectus, quando est partim factus, & partim non, leg. 2. §. 4. ibi. qui ipsi anima adverte- runt aliquid deesse. ff. de origine Juris. cum citatis à Gonzal. ad reg. 8. Can- cel. gloss. 63. n. 3. Rot. decis. 725. n. 7. in fin. apud Farin. p. 2. recent. paria enim sunt actum non incipere, vel cœptum non perficere, l. fin. §. illud 1. C. de codi- cillis. pen. In stat. quibus modis testam. in- firm. [Add. Goedd ad l. 5 § 1. de V. S. n. 8. & seqq. ubi late hanc regulam explicat, potest tamen ea declarari, quod pro- cedat potissimum in his quæ actum solennem continuum & absolutum requirunt, ut sunt testamenta: Non etiam in his cuius singula partes per se consistunt.]

XL.

ACTUS meræ voluntatis exclu- dit Juris necessitatem, gloss. & Docto- res in l. solent. 6. §. fin. ff. de officio Pro- cons. & in l. cum de in rem vers. 6. ff. de usuris. gloss. verb. temporis, in cap. cum Ecclesia Sutrina 3. de causa poss. ff. & propriet. Garc. Gironda de privilegio- rum, seu exempt. explicat. n. 278. [We- senb. paratit. de Usu cap. n. 10. & de re- scind. vend. n. ult. Bach. 2. d. 22. th. 3. lit. 1. imo & sæpe quæ juris necesitas non exigit, patria tamen non remittit. leg. 35. Cod. de decur.]

XL.

XLII.

ACTUS legitimi non recipiunt diem, neque conditionem, ideoque non possunt stare in suspenso. *l. actus legitimi* 77. *ff. de regulis Juris*, *c. 2. actus legitimi* 50. *cod. tit. lib. 6. actus legitimi* non sunt iterabiles, *inquit Cajac*, *in C. in quibus cas. tut. vel curat*, 573. *D. sic legata semel optione servis semel tantum optare licet*. *leg. 5. pr. de Leg. 1. lafè Card. Tusch. d. lit. A. conclus.* 129. *per totam Roman. cons. 403. nu. 19. & 20. Rot. decis. 638 num. 4 p. 2. recent.* Quæ quidem citata Jura in priori parte, quatenus de actibus legitimis agunt, intelliguntur de illis, qui vel ex rei natura, vel ex speciali legis proibitione, conditionem recipere prohibentur: sequentia autem eorum verba, videlicet, conditionem non recipiunt, idem important, ac si diceretur, viantur per conditionis, aut diei appositionem, id enim important verba, non recipiunt, hoc est, non sunt capaces conditionis, vel diei: ut sic reducatur illa regula, *actus legitimi de Reg. Jur. lib. 6. ad sensum & dispositionem*, *d. l. actus* quæ non eò tendit, ut ostendat quinam sint actus legitimis, sed ut ostendat actus legitimos, quicunque illi sint, illos nempe, qui vel ex reinaura, vel speciali legis proibitione prohibentur conditionem recipere, per temporis, aut conditionis appositionem vitiari non obstante reg. *cap. ad Apostolicam 16. de regularib. c. viduum 29. caus. 2. q. 6. in specie text. in l. obtinuit 3. ff. de conditionib. & demonstrat. cap. fin. de condition. apposit.* Quibus & aliis Juribus constat, sepe actus contra legis proibitionem celebratos obtinere, quando non simplex & absoluta proponitur proibitio, sed secundum quid, & conditiones adjectas, contra Juris proibitionem, nullatenus dispositionem vitiare.

XLII.

ACTUS geminatus inducit maiorem firmitatem & plus operatur, quam simplex. *l. Balista 32. ff. ad Trebel. l. 4. juncta gloss. ult. ff. de pignorat. act. Bart. in l. cum scimus 22. C. de agricol. & cens. lib. 11. Tiraq. in l. si unquam 8. verb. revertatur. n. 49. C. de revocand. donat. Pinel. in l. 2. C. de rescind. vendit. part. 2. c. 2. & num. 4. & c. 4. n. 31. & in rub. C. de bonis matern. p. 1. n. 14. vers. inde etiam, & num. 43. Brun. in tratt. de augm.*

quæst. 4. princ. n. 15. Gig. de pensionib. q. 100. n. 5. Hippol. in l. 1. sub n. 38. C. ad leg. Julian de Sicar. Everhard. in cent. leg. loco à locutionis geminatione. Calfan. in catalogo gloria mundi. p. 8. consid. 27. ad finem. Emman. Costain. l. si ex cautione 3. fallent. 14. C. de non pecun. Perez in addit. ad Segur. in l. si ex legati causa 22. n. 183. ff. de verb. obligat. Menoch de arbitri. casu. 213. n. 37. & consil. 10. n. 1. Mascard. de probat. conclus. 347. n. 37. cum seqq. & concl. 621. n. 37. Surd. decis. 1. num. 10. & 20. & decis. 232. n. 2. Steph. Grat. discept forens. cap. 395. n. 35. Mari. Antonin. var. resolut. lib. 1. 61. nu. 6. & resolut. 10. num. 1. lib. 3. resolut. 1. n. 32. Cardin. Tusch. tom. 4. lit. G. concl. 28. Cardin. Mantic. de tacitis & ambiguis convent. lib. 19. tit. 2. num. 6. Rot. decis. 676. n. 2. apud. Farin. p. 2. recent. Vide infra sub verb. Geminatio,

XLIII.

ACTUS duo eodem die, loco, & coram eisdem testibus gesti sunt correspondivi. *l. si ventr. 9. al. 24. §. fin. ff. de privil. cred. l. le 2. 40. vers. dicebam. ff. si certum petatur. Card. Seraphin. decis. 359. num. 14. Surd. de aliment. tit. 1. quæst. 42. n. 48. Bernard. Greva. ad prædictam Camera Imper. lib. 2. concl. 12. n. 7. [Imo pro uno actu habentur Curt. cons. 5. 4. super duobus. col. 1. in fin. Unde est quod uno eorum annullato annulletur & alter, Carpz. 5. cons. tit. 7. R. 15. n. 20. sicut è contra posito uno ponitur & alter Carpz. p. 2. C. 41. d. 10. n. 4.] Alias autem censerunt factus qui præcedere debuit, & qui debuit prius fieri, Alex. cons. 81. Lector. 7. lib. 3. Card. Tusch. d. lit. A. concl. 136. n. 56. Molin. de primogen. lib. 2. c. 7. num. 51. Mascard. de probat. concl. 244. num. 4. Surd. decis. 288. num. 33. Cott. in memorabil. verb. Actus. Flamin. de resignat. benefic. lib. 4. quæst. 2. num. 26. cum seqq. Sanchez de Matrimon. lib. 3. disputation. num. 19.*

XLIV.

ACTUS debet semper interpretari ut aliquid operetur, non autem ut sit inanis, & inutilis, *l. quoties 12. ff. de rebus dub. Card. Tusch. d. lit. A. concl. 135. num. 1.* In dubio enim qui libet præsumitur elegisse viam, per quam dispositio sua sit utilis, & habeat effectum, non autem ut impugnari possit, & reddi ad nihilum, *l. 3. ff. de testam.*

testam. milit. Alciat. de presumpt. reg. 3. pr. 33. Socin. jun. conf. 103. n. 28. lib. 1. Affl. decif. 44. n. 25. Non enim presumuntur actus elusoriæ, & frustratorie factus. Mascard. de probat. concl. 529. à princ. Card. Tusch. tom. 4. lit. F. conclus. 520. n. 4. (Imò actus frustratorios jura improbant & detestantur, l. 14. §. 1. ut leg. vel fidei, servand. l. 3. pr. de jure iur. Frid. Pruckman. vol. 1. conf. 42. n. 5. Bef. 4. conf. 147. n. 6.) v. infra de interpret.

XLV.

ACTUS in dubio debet interpretari validus, l. quoties 12. ff. de rel. dub. l. quoties 80. ff. de verb. obli-
gat. l. si quando 109. ff. de legat. l. addit. Richerius reg. 2. (verba enim legum sicut & alterius cuiusque dispositionis intelligenda sunt de actu valido, l. quoties 6. q. i. satis dare cog. l. non putavit. 8. §. non quævis 2. de bon. poss. contratabil. 4. §. Condemnatum. 6. de re jud.) Abb. conf. 62. In controver. col. 1. n. 7. vers. tertio. lib. 2. Roland. à Valle conf. 61. n. 23. & seq. vers. quinto considerandum. lib. 3. ubi extendit ad omnem actum, latè Rom. conf. 180. Si admittimus. n. 4. cum seqq. ubi extendit ad omnem dispositionem, videlicet contractus, testamento, juramentum, attestations, & privilegia. Bertaz. de clausulis instrum. claus. 1. gloss. 4. n. 5. & in repet. l. si quis maior. 41. C. de transact. n. 506. Richard. ad §. si quis alium. n. 4. Inflit. de inu. stipul. Ferrer. in constit. Cathaloniae. gloss. 1. n. 11. Scacc. de appellat. quæst. 2. n. 29. & q. 3. n. 3. & 4. & q. 15. n. 225. in fine. Rot. decif. 469. n. 3. p. 2. recent. Card. Tusch. d. tom. 1. lit. A. concl. 136. Mar. Antonin. var. resol. lib. 1. resol. 20. n. 16. Surd. conf. 44. n. 21. Giurba decif. 36. n. 18. Nam omnis interpretatio admittitur ad sustinendum actum, Rot. decif. 469. n. 3. p. 2. recent. Roland. à Valle d. conf. 61. n. 26. lib. 3. Card. Tusch. d. lit. A. conclus. 136. n. 14. & ista quæ sit pro validitate actus, est regina aliarum interpretationum, Cephal. conf. 51. n. 39. Cardin. Mantic. de conject. ult. volunt. lit. 12. tit. 17. n. 13. etiam si aliquid quændoque disponatur præter intentionem agentium, c. i. §. idem quoq; in fin. de defon-
sat. impub. lib. 6. Federic. de Sentis conf. 15. num. 4. vers. item contra; vel quævis verba improprietur, Fulgos. conf. 87. Pjiss. superius allegatis. col. 2. vers. ex illa quoque vulgaris. Abb. conf. 62. in con-
trovergia col. 3. num. 7. vers. 3. tertio

u. 4. fin. & n. seq. Card. Tusch. d. conclus. 136. n. 32. & seq. Nam tanta est presumptio quæ oritur propter validitatem actus, ut omnes alias vincat presumptions, Dec. in cap. qvoniām Abbas 14. n. 49. vers. secundō limita, de offic. deleg. & conf. 77. n. 5. Ruin. conf. 72. n. 4. lib. 2. Alciat. de presumpt. reg. 1. præf. 50. n. 5. Roland. à Valle conf. 61. n. 27. lib. 3. Unde si verba possunt referri ad actus validos & invalidos, etiam quod sint prolati in genere & in certa scientia, referri debent ad actus validos, Bolognini. conf. 31. n. 14. vers. tertio. quævis refert Card. Tusch. d. tom. 4. lit. 1. conclus. 320. n. 60. Dec. conf. 234 n. 5. Rota decif. 634. n. 4. part. 2. in posthum. Farin. alias p. 4. recentior. (Unde est, quod quævis lex de actu aliquo disponit non facta mentione solennitatis, omnes eas intervenisse subintelligendum sit. arg. l. 2. §. prætor ait. junct. gloss. in verbo, vocabit, quævis ad. cog. Hartman. Pisl. 2. q. 27. n. 9. & 10.)

Intellige actum debere sustineri validum in dubio secundum propositum agentis, non autem secundum oppositum, ideo transligens omni meliori modo, si non valet ut transactio, non etiam sustinebitur ut pactum gratuitum, quia sunt opposita; quia in transactione aliquid debet dari, vel remitti hinc inde, secus in pacto gratuito, Angel. conf. 94. Cūm lis, in fin. vers. nec obstat. prout illum refert Card. Tusch. d. conclus. 136. n. 81. (quod etiam procedit in causa favorabili. l. 14. de leg. 2. l. 31. in fin. pr. ad SC. Treb. l. 7. Ubi Dd. d V. & P. substat.) Intellige etiam Axioma hujusmodi non procedere, quando si actus sustineretur, excederemus facultatem gerentis actum, vel induceretur delictum, aut quis delinqueret in officio, quia tunc potius annullatur, Alex. conf. 179. Viss. ac ponde-
ratis. n. 3. & 4. lib. 7. Card. Tusch. d. conclus. 136. n. 84. ubi n. 73. post. Rot. decif. 366. n. 7. p. 1. divers. subdit, interpretationem obscuram & cavillosam non debere fieri ad sustinendum actum, quia intolerabilis interpretatio semper excluditur.

XLVI.

ACTUS dubius semper debet interpretari, ut minus sit damnosus gerenti, & plus utilis, quævis esse possit, quia hæc est naturalis intentio gerentis actum, ne sibi noceat, ut per

D Gray.

Cravet. *conf. 14. num. 8.* & *conf. 106. n. 8.*
 & 9. Paris. *confil. 53. n. 4. lib. 4.* Rot. *de- cis. 506. num. 4.* apud Farin. *p. 2.* recent. Card. Tusch. *d. lit. A. conclus. 138. n. 1.*
 & *tom. 4. lit. I. concl. 330. num. 56.* (qui- bus add. Bart. in *l. gerit. de acqvir. hered.* Tiraqvell. *de retract. consang. §. 30. gloss. 1. n. 34.*) ubi num. 67. post Alex. *confil. 185. num. 2. lib. 6.* subdit qvod quando actus potest habere duplicem effectum, interpretatur in parte quæ magis utilis est. (& semper debet benignius interpretari, *l. 51. pro Soc. 1. 56. de R. I. 455. defurt.*)

XLVII.

ACTUS dispositio interpretari debet, ut videatur prosum causæ magis necessariæ, & utili, *l. cum ex pluri- bus. 103. ff. de solution.* Bart. in *l. tritici- cum 94 ff. de verb. oblig.* & in *l. ult. C. de alimento, pupill. præst.* Menoch. *conf. 195. num. 5.*

XLVIII.

ACTUS in dubio censetur potius ex causa necessaria, quam voluntaria factus, *l. Aristo. 5. §. 1. ff. de jure de lib. l. pater filium 54. in fin. ff. ad l. Falsid. l. miles 11. §. fin. ff. de adult. l. proxime- so. ff. de ritu nupt. l. sicutum dorem 22. §. si pater 3. ff. soluto matrim. l. hujusmodi 84. §. cum pater 6. ff. de legat. l. Crav. *confil. 106. num. 9.* & seq. & *conf. 119. num. 12.* & *conf. 125. num. 12.* & *conf. 272. num. 4.* & *conf. 304. num. 5. vers. adiut.* Rom. *conf. 247. Primo col. 2. vers. est igitur Card. Tusch. d. lit. A. conclus. 138. num. 2.* la- tius *concl. 549. per totam.* ubi n. 2. post Bald. *confil. 35. post med. vers. facit lib. 2.* ampliat, ut procedat etiam in dispositione legis, ut in dubio censeatur emanasse in causam magis necessariam.*

XLIX.

ACTUS corruit omissa forma legis, *l. cum hi. 8. §. si prætor. 17. ff. de transact.* *l. traditionibus 20. C. de pacificis. cap. cum dilecta 22. de rescript. cap. quia propter 42. de elec. cap. 1. de rebus Eccles. non alien. lib. 6. c. quæ contra 64. de regulis juris. lib. 6.* Everh. *in topicis legal. loco 53. Rebuff. in tract. de pacificis posse. n. 155.* Tiraq. *de retract. & convent. §. 4. gloss. 6. n. 1.* ubi intelligit, etiamsi omit- tatur in minimo, Surdus *decif. 268. n. 8.* Card. Pereira *de potest. elig. cap. 7. n. 13.* Valasc. *confil. 103. n. 3.* & *conf. 133. n. 4.* Joseph. Sesse Arag. *decif. 30. n. 10.* Escob.

de ratiocin. c. 1. n. 19. Ferr. *in constit. Ca- talon. gloss. nu. 350.* Joan. Franc. Leo *in thesauro fori ecclesiast. p. 2. c. 4. n. 104.* Farinac. *in praxi crism. p. 4. conf. 95. in adiit. lit. 4.* Mar. Anton. *var. lib. 1. resol. 26. n. 3.* & *lib. 2. resol. 47. n. 17.* Ant. Monach. *Lucas. decif. 53. n. 35.* Thom. de Thomasset. *in floribus legum reg. 213.* (nec ex subsequenti legalitate confirmatur *Myns. 1. O. 78. §. 2. O. 18.*) Dd. tamen communiter intelligunt id procedere, quando omittitur forma essentia- lis & necessaria, Rot. *decif. 15. n. 3.* apud Farin. *p. 2.* recent. Reinos. *obs. 28. n. 11.* Valenzuel. *conf. 173. n. 39.* tom. 2. Vide *infra sub verb. forma.* (Non etiam si accidentalis est. Add. *Jas. in l. vinum. n. 33. de R. C. per l. C. de Reiu. act. We- senb. in parat. de accus. n. 12. infin.*)

L.

ACTUS à principio nullus, nul- lum producit Juris effectum. *l. 4. §. condemnatum 6. ff. de re judic. cap. ad praesentiam 16. de appellat.* late Roman. *conf. 412. Pro habenda. num. 4. cum seqq.* Roland à Valle *conf. 63. n. 33.* & *confil. 76. n. 21. lib. 1.* Card. Tusch. *d. tom. 1. lit. A. concl. 139.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles.* *decif. 250. n. 2. in 1. edit.* alias *resol. 219. n. 2. in 2. edit.* Seraphin. *decif. 292. n. 2.* ubi ait: qvod actus ipso jure nullus convalescere non potest, (Unde est qvod actus nullus propter inha- bilitatem personæ agentis superveni- ente habilitate non confirmetur. *l. si minor 4. de serv. export. c. si eo tempore 9. de rescript. in 6. pulchre. Dec. con. 661. in cas. in fin. vol. 4.*) Verum licet actus nullus nihil operetur, operatus tamen de- clarationem mentis ipsius gerentis effectum late Roman. *conf. 179. Amplissime Doct. n. 11.* Bellon. *conf. 5. In punctione n. 12. vers. ne dicat aliquis.* Reinos. *in pra- dictis obser. 74. n. 8.*

LI.

ACTUS contra legis, seu statuti prohibitionem factus est nullus, etiam qvod eadem lex, sive statutum post prohibitionem actum expresse non annullet, *l. non dubium 5. in princi. C. de legib.* ubi Bart. *n. 1. ver. tu juven.* & *n. 13.* Bald. *ante n. 1. vers. quidam servaravit.* & *n. 2. vers. quarto nota.* Paul. de Castro. *n. 2. vers. in secunda.* Jas. *n. 17. in 8. notab.* Tir. *ad leges connub. gloss. 4. n. 7.* Virg. Boc. *in constit. Picen. gloss. 6. n. 110.* Soar. *de legib. lib. 5. cap. 25. num. 2.* & *2. cap. 27. n. 2.* Salas *in simili tract. quæst. 96. tract. 14. dñp.*

Cap. XXV. De Actu.

39

diff. 15. se^g. 8. num. 16. (Declara hanc regulam i. qvod ea tantum sit accipienda de statuto ejus loci, ubi actus celebratur. vid. 1.6. de Evid. & plures apud Carp. s. conf. tit. 9. Rep. 96. n. 8. & 3. conf. tit. 1. Respons. 13. num. 10.) 2. quando lex seu statutum prohibet actus substantiam, qvia secus esset, si in aliquo actu solum qualitatem prohiberet, cum tunc actus contra legem factus non esset nullus, sed validus. So- ar. d. c. 25. a. n. 10. Salas d. se^g. 8. n. 19. in fin. & n. 20.

LII.

ACTUS perfectio consistit in conclusione. l. contradic. 17. C. de fide instrum. l. si voluntate 8. ubi Bald. C. de rescind. vendit. Surd. consil. 282. n. 17.

LIII.

ACTUS omnis consistit in voluntate & potentia agentis. Socin. reg. 30. vers. 3. Cov. in cap. cum eff. 10. num. 7. de testament. & var. lib. 3. cap. 6. n. 9. Menoch. conf. 1. num. 259. & de presumpt. lib. 1. praf. 80. num. 11.

LIV.

ACTUS in dubio videtur factus nomine proprio, non alieno. l. & magis 4. ff. de solut. l. Papini annis. 28. ff. mandati l. si ita stipulatus fuerit. 126. §. Cris. s. 2. ff. de verbis obligat. l. pro herede. 20. ff. de acquirend. hered. l. stipul. l. 9. de probat. & praf. Tiraq. de retrah. lig. §. 10. gloss. 1. num. 3. Gutier. de tutel. p. 1. c. 1. num. 22. & p. 2. c. 10. n. 1. (Qvod tanto magis presumitur, quanto si qui agit bona sua obligat. Soc. Sen. 3. confil. 100. col. 2. vers. 2. Bald. s. confil. 33. Men. 1. confil. 58. num. 54. & seq. l. Et si. 9. C. de prae. & aliis reb. min.

Fallit hæc regula in Tutor & Curatore faciente id, qvod nomine alieno obligatus est agere. Et ideo licet quid faciat nomine suo presumitur, tamen & censetur facere nomine pupilli. l. 46. §. 2. de administr. tut. Bart. in l. Titium 47. §. altero 6. num. 2. ff. cod. tit. Surd. 1. confil. 9. num. 4. Mascard. de prob. vol. 1. concl. 38. num. 2. 3. Unde tutor non solum presumitur solvisse de pecunia pupilli. Mascard. concl. 1393. num. 6. Cravett. 1. confil. 129. num. 3. maxime quando non erat adeo dives, ut possit presumi eam pecuniam, quam solvit, habuisse. Cravett. d. loc. Sed & continuans mercantiam vel negotia patris censetur nomine pupilli continuare. Gutt. de Tut. & Cur. p. 2. c. 10.

num. 9. Mascard. 1. num. 14. v. Berlich. decif. 14. & 15.

LV.

ACTUS quando ex duplice capite fieri potest, ex utiliori & firmiori factus censetur. l. 3. ff. de testam. militis. l. cum pater 29. ff. de jure dot. Reinos. in obser. praticis. obser. 8. n. 12.

De Actibus mere facultatis
v. infra Facultas.

CAP. XXVI.

De Actu perfecto & impleto Multa sūt perfecta, qvæ non dicuntur completa.

Sic stipul. verbis perficitur numeratione vel datione impletur. Emilio Venditio perficitur nudo conversa impletur numeratione pretii & mercis traditione. Matrimonium perficitur consensu, non impletur; implere enim nihil aliud est qvam consummare concubitu. add. Cujac. 1. 4. Rep. Sciv. in l. 8. de Rescind. vend. Sæpè tamen in jure & hæc sumuntur promiscue, ut in l. 21. §. ult. ad municip. l. 17. C. de fid. instrum. l. 1. C. de vend. reb. civ. lib. u. l. 9. §. sed qvod prator. 3. Qvod met. causa. l. 7. de Novat.

CAP. XXVII.

De Additamento & Adjectis.

Axioma I.

Addi nec minui qvidqvam potest ei, qvod est pro forma introductum. l. fin. C. de suis. & leg. vide infra de Forma.

II.

Si dispositioni qvid addatur contra rei naturam, in eo dispositio non valet. l. 1. §. 1. Si ususfruct. pet.

III.

ADITAMENTUM non mutat naturam ejus, cui adiicitur, imo sequitur eandem naturam, & eandem actionem imitatur, alias esset destruere, & non addere. (text. est in l. 26. §. 2. vers. nec separabitur pactio, de pact. dot. l. 8. C. de Jur. dot. ubi vide omnino prolixè hæc tractantem Barbos.) Oldrad. confil. 1314. 13. vers. & hoc clariss. Card. Tusch. prae. confil. tom. 1. lit. A. concl. 182. n. 1. ubi num. 3. post Roman. conf. 45. declarat, procedere si additamentum non auget, neqve minuit actum primum, cui sit adjectio, qvia censetur idem actus cum primo (Unde si inutile non vitiat cetera l. Non solent. 94. ff. de Regul. jur. & ibi Gothofr. in not. sed ipsum vitiatur, textus elegans: in

D 2

15.